

zențe, cu excepția lui Constantin Adamovici, care împlinește și aceste deziderate în rolul Primului avocat. Ei sînt : Cornel Sava (Primul iubit), Ion Tudorică (Primul bărbat), Gheorghe Jurca (Primul judecător de instrucție), Eugen Nagy (Ultimul îndrăgostit). Rolul dramaturgului a fost dat unui actor tânăr, Romeo Pop ; rol foarte îngrat, e-adevărat, pentru că interpretul are de spus doar cîteva cuvinte (dar cu miez) și stă de la început pînă la sfîrșit în scenă (dar participă). Ceea ce actorul a făcut prea puțin. Dar putem considera, în ansamblu, spectacolul clujean ca un moment artistic izbit al stagiunii ; el transmite cu vigoarea autenticității un mesaj profund umanist al vremii noastre, pune în valoare calitățile de înaltă expresivitate dramatică ale actriței Silvia Ghelan și certifică, prin cîteva elemente notabile, investiția regizorală. Mai rămîn părți albe și neîmplinite în structura montării, care țin de reticența față de teatralitate manifestată tocmai în momentele cînd ea ar fi trebuit să se releve, echilibrînd factura jocului și mîrînd forța de pătrundere specifică în rîndurile publicului.

C. Paraschivescu

lului, nutrit în exclusivitate de piesa românească contemporană. Pentru realizarea ei scenică, teatrul a recurs, cu fericite rezultate, la aporțul unor colaboratori externi (și-i numim pe regizorul Cristian Munteanu, pe scenograful Vasile Rotaru și cîțiva actori din București). A apelat la acești colaboratori avînd însă în colectiv „materia primă” necesară, și anume protagonistă, și o numim pe Despina Marcu. Tînăra absolventă a I.A.T.C. (pe care ne-o amintim de la examenul de absolvire jucînd în *O noapte furtunoasă* o Vetă de o plastică expresivitate) a realizat în acest spectacol un joc de performanță. Aspră, rece, severă, demonstrînd o inteligență modelată de o tragică experiență, o demnitate cîștigată în traversarea unei Golgote a umilînelor, Despina Marcu impune un personaj de o autentică factură eroică și noblețe spirituală, cenzurînd pateticul grandilocvent și spiritualizînd amănuntul anecdotic. Interpreta a găsit tonul bun și necesar piesei lui Baranga, o marațiune „albă” ce dezvăluie, la anumite intervale, dramatic dozate, tensiuni răscolitoare ; întreg spectacolul este o aspră și denunțătoare confesiune, punctată epic și demonstrativ de intervențiile funcționale ale celorlalți. Trebuie însă spus că „ceilalți”, personaje relativ schematizate, au fost destul de uniform, de sărac interpretați ; aici, linia epică aleasă de regie izbuteste să atenueze neîmplinirile unei distribuții, utilizîndu-le în puncte de reper ale unui rechizitoriu.

Într-un aparent plan doi, cu semnificație plantat în afara spațiului de joc, în afara „vieții” acestei femei, dar cu o prezență preg-

■ TEATRUL

„MIHAI EMINESCU” DIN BOTOȘANI

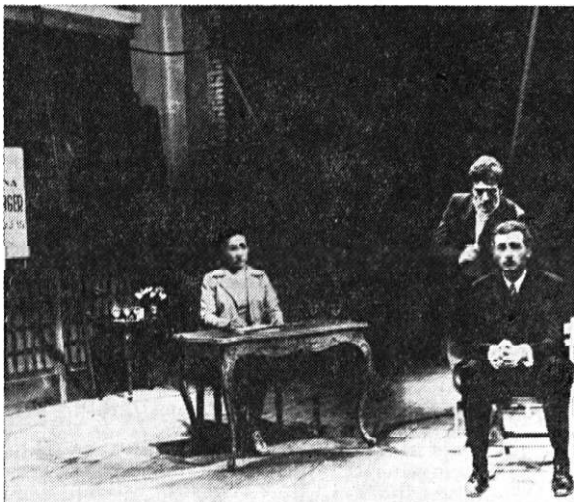
Data premierei : 3 aprilie 1976.

Regia : CRISTIAN MUNTEANU.

Scenografia : VASILE ROTARU. Ilustrația muzicală : TIMUȘ ALEXANDRESCU.

Distribuția : DESPINA MARCU (Femeia) ; GH. HAUCA (Primul iubit) ; CAZIMIR TANASE (Un bărbat) ; IULIAN VOICU (Anchetatorul) ; N. LUCHIAN ROTEZ (Avocatul) ; DORU BUZEA (Ultimul iubit) ; SORIN GHEORGHIU (Autorul).

Despina Marcu (Femeia), Sorin Gheorghiu (Autorul dramatic) și Iulian Voicu (Anchetatorul)

Ultima piesă a lui Aurel Baranga, premieră programată în cadrul unei săptămîni sărbătorești, în zilele „Festivalului teatrelor din Moldova”, s-a bucurat de un puternic interes din partea publicului local, excelent auditoriu, care s-a constituit ca un real partener în relația cu teatrul, umplînd pînă la refuz sălile la toate spectacolele scenelor venite aici în turneu. Drama politică a lui Baranga, străbătută de un puternic spirit justițiar, s-a încadrat armonios și semnificativ în afîșul substanțial și variat al festiva-

nantă, s-a aflat Sorin Gheorghiu, Autorul dramatic. Colaborator extern în acest spectacol, el s-a dovedit un admirabil partener de joc pentru protagonistă; cu naturalețe și o studiată spontaneitate, Sorin Gheorghiu aduce în reprezentație tonul calm, siguranța și dețășarea prezentului, normalitatea, ordinea firească a lucrurilor, față de care întâmplările relatate, și revoluate, se desenează cu un contur cu atât mai incredibil, halucinant. Autorii montării au gândit-o și și-au dorit-o, evident, sobră, tristă, gravă, evocare acuzatoare a unor „dureri vechi... suferințe... ce au devenit o amintire“, cum spune scriitorul. Cunoscut regizor al teatrului radiofonic, directorul de scenă a realizat pe scena Teatrului din Botoșani o montare fără efecte exterioare, punind fin accentele pe drama unui destin individual și încorporînd-o cu acută vehemență critică unui anumit context istoric.

Decorul, eludînd (nesupărător) indicațiile autorului, izbutește să unească în același punct de fugă umbra trecutului, imaginea unui univers celular, cu spațiul prezent al vieții eroinei, sugerînd satisfacția împlinirii ei profesionale: un platu de filmare, înconjurat de zidul-fundal al scenei.

Mira Iosif

TEATRUL „VICTOR ION POPA“
DIN BÎRLAD

PLATON

de Dumitru Solomon

„Republica“ lui Platon, text studiat de cei preocupați de doctrinele politice, dar și de istoricii sociologiei, ai teoriei dreptului, ai esteticii, ai filosofiei, desigur, stă în centrul acestei piese, închipuită ca parte componentă a trilogiei „filosofice“ pe care Dumitru Solomon a scris-o (și publicat-o). Piesele se pot juca și independent, dar înțelesul real al tentativei dramaturgului rezultă, totuși, din considerarea trilogiei în unitatea sa. Personajele centrale nu sînt întâmplător Socrate-Platon-Diogene; acolo unde este unul dintre ei, nu putea fi, să zicem, Aristotel sau Heraclit, și nici Empedocle. Seria nu este, pur și simplu, cronologică, nici de la mentor la discipol, și nici de la teză la antiteză și sinteză, cum ar putea crede cineva, anticipînd finalitatea dialectică a întregului. Ceea ce face Dumitru Solomon este mai complicat. Și anume, el examinează raportul dintre *om* și *idee*, alegînd ca suprafață-limită aceea a confruntării dintre logică (ideea dezvoltată consistent, pînă la consecința extremă) și viață (ideea proprie, resimțită în calitate de convingere și trăită ca atare). El plasează filosofii în realitatea ideilor ce le-au propovăduit și îi lasă, în această ipostază de subiect ideal al vieții, așa cum ar decurge ea din sistemele lor, să descopere unde și de ce au greșit, dacă sînt ei înșiși în stare să *suporte consecințele* filosofiei lor. Moartea lui Socrate, îndoiala lui Platon, nevoia de oameni a lui Diogene sînt concepute interogativ. Dramatismul fiecăreia dintre piese, și al trilogiei, în ansamblu, decurge din faptul că filosofia e confruntată nu cu *omul ca noțiune* („măsură a tuturor lucrurilor“), ci cu ipostaza sa cea mai concretă, care este făuritorul fiecărui sistem în parte. Sintem, deci, în stare să suportăm consecințele proprii noastre gândiri? — interoghează Dumitru Solomon.

Evident, supratema este, de fiecare dată, împlinită în temă. În cazul lui Platon, utopia contradictorie a „Republicii“ și speranța filosofului de a împlini el însuși, în Sicilia, proiectul său. Se ivesc, însă, din concretul situațiilor, și teme adiacente: limitele idealului, convertirea criticii tiraniei în justificarea ei, tema puterii, a suspiciunii ca mijloc politic, atrăgătoare, desigur, dar care, potențate excesiv, pot să umbrească tema fundamentală sau chiar să convertească piesa într-un pretext oarecare, negîndu-i, din interior, calitatea literară. Aș spune, anticipînd rezultatele analizei, că spectacolul la care ne referim a cunoscut acest pericol — dovadă, cred, scenografia, cu accente ce coboară pînă la prostul-gust al estradei (de prost-gust, căci există și alt fel de estradă) —, dar nu i-a devenit, totuși, victimă. În fine, pentru a încheia nu atât analiza piesei cît a *premiselor de spectacol*, să observăm că fiecare piesă ar trebui jucată *ca și cum* s-ar interpreta întreaga trilogie, adică, într-o viziune simbolică față de temă (partea trebuie să reprezinte întregul). Această exigență se traduce, concret, în caracterul *deschis*, la ambele capete, al structurii reprezentației, de la

Data premierei : 22 ianuarie 1976.
Regia : CRISTIAN NACU. Scenografia : MUGUR PASCU.

Distribuția : ZAHARIA VOLBEA (Dionis I) ; AURELIAN NAPU (Dionis II) ; MIRCEA IPATE MAREȘ (Platon) ; SIMON SALCA (Dion) ; VIRGIL LEAHU (Pollis) ; DANA TOMIȚA (Arheanassa) ; VASILE PREDĂ (Speusip) ; GHEORGHE DOROFTEI (Aristotel) ; FLORIAN PREDUNA (Anniceris) ; ECATERINA NAZARU (Lastheneia) ; VASILE MUREȘANU (Heraclid) ; BEBE BANU (Charmandros) ; TRAIAN ANDRII (Sclavul).